

Brüssel, 30. mai 2024
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	30. mai 2024
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	10244/24
Teema:	Säästva elektrivõrgutaristu edendamine – Nõukogu järeldused (30. mai 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused säästva elektrivõrgutaristu edendamise kohta, mille nõukogu (transport, telekommunikatsioon ja energeetika) kiitis heaks oma 30. mai 2024. aasta istungil.

Nõukogu järeldused
säästva elektrivõrgutaristu edendamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- Euroopa rohelist kokkulepet ja Euroopa Ülemkogu 2019. aasta detsembri järeldustes¹ kinnitatud ning Euroopa kliimamääruses sätestatud eesmärgi saavutada kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega 2050. aastaks kliimaneutraalne EL;
- 10.–11. märtsi 2022. aasta Versailles' deklaratsiooni,² milles rõhutatakse energiajulgeolekut ja ELi Venemaa fossiilkütustest sõltuvuse järkjärgulist ja võimalikult kiiret kaotamist, eelkõige Euroopa gaasi- ja elektrivõrkude omavahelise ühendatuse lõpuleviimise ja parandamise ning elektrivõrkude täieliku lõimimise kaudu kogu ELis;
- Euroopa Ülemkogu 2024. aasta aprilli järeldusi,³ milles rõhutatakse, kui oluline on saavutada tõeline energialiit, mis nõuab muu hulgas võrkude, salvestamise ja võrkudevaheliste ühenduste ulatuslikku kasutuselevõttu ja neisse investeerimist;
- komisjoni teatist RepowerEU Venemaa fossiilkütustest sõltuvuse vähendamise, energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamise ja energiaturu edasise integreerimise kohta⁴;

¹ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>

² <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>

- energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, nagu on sätestatud energiatõhususe direktiivis;
- liikmesriikide võimalust taastuvenergiaprojektide ja vajalike taristuprojektide loamenetlusi läbivaadatud taastuvenergia direktiivi alusel lihtsustada, sealhulgas taastuvenergia eelisarendusalade loomise kaudu;
- elektrivõrkude omavahelise ühendatuse eesmärgi, nagu on kajastatud energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses⁵;
- üleeuroopalisi energiavõrke (TEN-E), mis aitavad kaasa piiriülese taristu kasutuselevõtule ühishuviprojektide ja vastastikust huvi pakkuvate projektide valimise kaudu, pakkudes välja võimalusi, kuidas lihtsustada ja kiirendada lubade ja nõusolekute andmise menetlusi, ning sobivat regulatiivset lähenemisviisi, ning võimaldades juurdepääsu ELi rahastamisele Euroopa ühendamise rahastu kaudu;
- vajadust võtta arvesse ainulaadset olukorda vähem ühendatud või ühendamata, äärepoolsetes, äärepoolseimates või isoleeritud piirkondades ja vastavates liikmesriikides; samuti ELi välispiiril asuvates liikmesriikides, kelle naaberriigid kujutavad endast otsest ohtu liikmesriikidele või Euroopa julgeolekule, eriti alates Venemaa agressioonisõja algusest Ukraina vastu;
- komisjoni 2023. aasta novembri teatist ELi võrkude tegevuskava kohta, milles tuuakse välja probleemid ning pakutakse välja kohandatud meetmed ja soovitused, mida saaks rakendada järgmise 18 kuu jooksul, et saavutada liidu 2030. aasta eesmärgid⁶;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj?locale=et>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>

- Euroopa Keskkonnaameti 11. märtsi 2024. aasta aruannet „Euroopa kliimariskide hindamine“ ja komisjoni 12. märtsi 2024. aasta teatist „Kliimariskide juhtimine – inimeste ja heaolu kaitsmine“, milles rõhutatakse vajadust tugevdada liikmesriikide kliimariskidega seotud planeerimist energeetikasektoris, arvestades, et kliimamuutused avaldavad Euroopa energiataristule jätkuvalt märkimisväärselt survet;
- direktiivi, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust⁷ ja direktiivi, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (küberturvalisuse II direktiiv)⁸;
- Euroopa Ülemkogu 2024. aasta märtsi järeldusi,⁹ milles kutsutakse tulevast valmisolekustrateegiat silmas pidades nõukogu üles tööd jätkama ning komisjoni tegema koos kõrge esindajaga ettepanekuid meetmete kohta, millega ELi tasandil tugevdada valmisolekut ja kriisidele reageerimist kõiki ohte ja kogu ühiskonda hõlmava lähenemisviisi kohaselt, võttes arvesse liikmesriikide vastutusalasid ja pädevusi;

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj?locale=et>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj?locale=et>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>

- ACERi ja Euroopa Keskkonnaameti 2023. aasta oktoobri ühisaruannet „Flexibility solutions to support a decarbonised and secure EU electricity system“ („Paindlikkuslahendused, et toetada dekarboniseeritud ja turvalist elektrisüsteemi“)¹⁰;
- kümneaastast võrgu arengukava 2024 ja hiljuti avaldatud avamerevõrgu arengukavasid;
- komisjoni teatist „Kliimaneutraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimaneutraalse Euroopa nimel“¹¹ ning vesiniku ja gaasi direktiivi¹² ja määrust¹³, mis hõlmavad koordineeritud ja integreeritud planeerimist eri energiakandjate vahel, ning direktiivi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta¹⁴;
- komisjoni 2024. aasta aprilli teatist „Kokkuvõtte puhtale energiale ülemineku dialoogide tulemustest. Tugev Euroopa tööstus kestliku Euroopa toetuseks“¹⁵;
- igal aastal Kopenhaagenis toimuvat energiataristu foorumit ja spetsiaalset platvormi, mille abil jälgitakse korrapäraselt edusamme ja antakse foorumi iga-aastaselt kohtumisel aru ELi võrgu tegevuskava elluviimise kohta;

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=COM:2020:299:FIN>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021PC0803>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2021:804:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en

- 2024. aasta ajakohastatud riiklikke energia- ja kliimakavasid, mille koostavad liikmesriigid ja milles keskendutakse vajadusele selgete eesmärkide, meetmete ja investeeringute järele, et tugevdada elektrivõrke nii jaotuse kui ka ülekande tasandil ning samuti võrkudevahelisi ühendusi;
- komisjoni 2024. aasta veebruari teatist, mis käsitleb 2040. aasta kliimaeesmärki ja teed kliimaneutraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks,¹⁶ ning sellele lisatud mõjuhinnangut, milles osutatakse muu hulgas elektrivõrkude jaoks vajalikele investeeringutele, mida eeldab meie majanduse üha suurenev elektrifitseerimine;
- Enrico Letta 2024. aasta aprilli aruannet „Much More Than A Market“ („Palju enam kui turg“), milles kutsutakse muu hulgas üles kiirendama turgude integreerimist, võtma rohkem ühismeetmeid ja looma kogu kontinenti hõlmavat tugevat taristuvõrgustikku, mida hõlbustab integreeritud planeerimine ja ELi rahastamine;
- järgnevad nõukogu järeldused ei piira tulevasi arutelusid mitmeaastase finantsraamistiku üle;

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>

- I. Eesmärk on kooskõlastatud, ühendatud ja integreeritud Euroopa elektrivõrk
1. TUNNISTAB ühendatud, integreeritud ja sünkroniseeritud¹⁷ Euroopa elektrivõrgu olulist rolli selle tagamisel, et süsteem on turvaline, siseturg toimib sujuvalt, EL on konkurentsivõimeline ja saavutatakse sotsiaal-majanduslik areng ning ELi energia- ja kliimaeesmärgid; RÕHUTAB sellega seoses vajadust säilitada selged hinnasignaalid liikmesriikides ja nende vahel ning seejuures tagada varade tõhus jaotamine;
 2. RÕHUTAB, et täielikult integreeritud, ühendatud ja sünkroniseeritud Euroopa energiasüsteem on võimalik saavutada ainult siis, kui ELi elektrivõrgutaristu võetakse kasutusele ja seda kasutatakse energiavahetuseks võimalikult tulemuslikult ja tõhusalt, sealhulgas paindlikkuse ja muude juhtmeteta lahenduste abil, nii et kodumajapidamiste ja ettevõtete kantavad süsteemi kogukulud oleksid võimalikult väikesed;
 3. RÕHUTAB, et täielikult integreeritud, ühendatud ja sünkroniseeritud Euroopa energiasüsteemi saavutamiseks on endiselt vaja astuda otsustavaid samme, et veelgi suurendada varustuskindlust, elektrisüsteemi vastupanuvõimet ja konkurentsivõimet ning kiirendada dekarboniseerimist; RÕHUTAB vajadust võtta arvesse eripärasid liikmesriikides, kelle elektrivõrgud ei ole ühendatud, ja piirkondades, mis ei ole piisavalt ühendatud või on perifeersed, äärepoolseimad või isoleeritud; KUTSUB komisjoni ÜLES rakendama viivitamata tihedas koostöös kõigi asjaomaste osalejatega ELi võrkude tegevuskava asjakohaseid meetmeid;

¹⁷ Viited ühendatud, integreeritud ja sünkroniseeritud Euroopa energiasüsteemile osutavad kontinentaalsele sünkroonilale (varem UTCE) ja lõplikule kokkuleppele, milles käsitletakse sünkroniseerimist Balti riikide süsteemiga 2025. aasta veebruariks. See on täiendav süsteem ega välista vajadust erinevate sünkroonsüsteemide suurema omavahelise ühendamise ja integreerimise järele ELis, eelkõige mis puudutab Põhjamaade süsteemi, Küprost, Iirimaa ja teisi Euroopa Liidu saari;

4. RÕHUTAB, et Euroopa tasandil on vaja terviklikku, pikaajalist, koordineeritud, täiustatud ja integreeritud elektrivõrgu taristu kavandamist, mis hõlmab nii 10-aastast kui ka 20-aastast perioodi, võttes arvesse riiklike ja Euroopa dekarboniseerimise eesmärgi, ning hõlmates nii avamere- kui ka maismaaprojekte, sealhulgas hübriidprojekte, mille edenemist tuleb jälgida, et tagada ELi kliima- ja energiaeesmärkide kiire rakendamine;
5. RÕHUTAB, kui oluline on ühendada riiklike kavade piirkondliku tasandi alt üles koordineerimine Euroopa lähenemisviisiga;
6. RÕHUTAB vajadust kaaluda ennetavaid võrguinvesteeringuid, et vältida kitsaskohti tulevastes ühendustaotlustes tootmis- ja paindlikkusrajatiste ning ka nõudluse puhul, võttes arvesse varade võimalikku kasutuskõlbmatuks muutumise ohtu;
7. RÕHUTAB, kui oluline on tagada terviklik ja integreeritud planeerimine kõigi energiakandjate puhul, pidades silmas tulevase energiavajadusi, kohaldades energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, tagades ülekande- ja jaotustasandite vahelise koordineerimise ning võttes arvesse kui oluline on see, et energiasektor oleks valdavalt fossiilkütustest vaba aegsasti enne 2050. aastat, ning kui oluline on püüda saavutada ülemaailmse energiasüsteemi täielik või valdav dekarboniseerimine 2030. aastatel ja laiendada elektritaristut;
8. RÕHUTAB, kui tähtis on tihedam koostöö liikmesriikide vahel ja integreeritud lähenemisviis kõigi väärtusahelas osalejate vahel, et optimeerida ruumilist planeerimist ja piirkondade kasutamist nii maismaal kui ka avamerel, ning samuti mereala koordineeritud ruumilise planeerimise tähtsust; INNUSTAB kasutama mitmesuguseid seonduvaid algatusi, nagu Põhjamere mereala algatus (GNSBI), Helsingi komisjon (HELCOM) ja Oslo-Pariisi komisjon (OSPAR); RÕHUTAB piirkondliku koostöö tähtsust võrgutaristu planeerimisel ning lõplike ajakohastatud riiklike energia- ja kliimakavade puhul;

9. RÕHUTAB, et võrkudega seotud kohustused ja rahastamine, sealhulgas ELi tasandi ja erasektori rahastamine, peaksid olema piisavad ja põhinema pikaajalisel planeerimisel kooskõlas eesmärgiga saavutada 2050. aastaks netonullheide;
10. KORDAB, et ELi õigusnorme tuleb rakendada ja jõustada kiiresti ja rangelt, et suurendada usaldust täielikult integreeritud, ühendatud ja sünkroniseeritud Euroopa energiasüsteemi vastu, et saavutada tõeline energialiit, mis on võrkudesse tehtavate investeeringute peamine eelis;
11. INNUSTAB komisjoni ja liikmesriike tuginema algatustele, mille eesmärk on tugevdada ja laiendada jaotusvõrke, et integreerida detsentraliseeritud taastuvenergia ja paindlikud ressursid, ning võtma arvesse elektrifitseerimisega seotud uut nõudlust ja tagama tarbijate kindel elektrivarustus koordineeritumal viisil,¹⁸ ning toetama jaotusvõrgu planeerimist käsitlevate parimate tavade levitamist, nt ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse kaudu;
12. RÕHUTAB, et võrgu ülekoormus on üha suurem probleem nii jaotus- kui ka ülekandetasandil, mis võib lisaks võrgu laiendamisele nõuda lähenemisviisi, millega tagatakse asjakohane piisavus ja paindlikkuslahendused;

¹⁸Võrkude tegevuskava: ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse toetus jaotusvõrguettevõtjate võrguplaneerimisele, kaardistades jaotusvõrgu arengu kavade olemasolu ja eripära (2024. aasta keskpaik).

13. KUTSUB sellega seoses komisjoni ÜLES:

- a) tugevdama raamistikku, mis tagab õiguskeskkonna, mis vastab kokkulepitud dekarboniseerimise eesmärkide nõuetele, hõlbustades samal ajal ennetavaid investeeringuid;
- b) töötama tihedas koostöös põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega välja rakenduskava, et aidata liikmesriikidel kõrvaldada elektritaristu tõhusa kasutuselevõtu ja kasutamise peamised takistused ning tegeleda võrgu ülekoormusega ülekande- ja jaotustasandil, muu hulgas arendades võrku ning lihtsustades haldusplaneerimist ja loamenetlusi;
- c) tugevdama veelgi piirkondlikku lähenemisviisi elektritaristu planeerimisele ja ühendama seda kogu ELi hõlmava lähenemisviisiga, sealhulgas vajaduse korral koos partnerriikidega, pikaajalise perspektiiviga ja koordineerimisega esmatähtsate koridoride kaudu, neljas kõrgetasemelises töörühmas¹⁹ ning vajaduse korral muude piirkondlike koostöövormide kaudu;
- d) kaaluma piirkondlikku tasandit ka parimate tavade vahetamiseks liikmesriikide, reguleerivate asutuste ja projektide elluviijate vahel, et edendada piirkondlikku koostööd²⁰ ja võrkude integreerimist;
- e) esitada tugevdatud raamistiku, millega suurendatakse kogu ülekandevõrgu kavandamise ja arendamise protsessi läbipaistvust, jälgitavust ja asjakohast sõltumatut järelevalvet, tugevdades praegust juhtimisstruktuuri, nähes ette sellise Euroopa võrguvajaduste hindamise ja planeerimise, mis on kooskõlas ELi kliima- ja energiaeesmärkidega ning dekarboniseerimise eesmärkidega;

¹⁹ BEMIP, CESEC, NSEC, Southwest Europe.

²⁰ Näiteks viiepoolne energiafoorum (Pentalateral Energy Forum)

- f) tagama, et eespool nimetatud sõltumatu järelevalve tulemusel töötatakse välja vahend, millega saab prognoosida võrguvajadusi ja seotud investeerimisvajadusi saavutamaks 2050. aastaks ELi tasandil kliimaneutraalsus, eesmärgiga hõlbustada võrgu arendamist;
 - g) edendama energia paindlikku kasutamist, tugevdama tarbimiskaja ja energia salvestamist ning algamata arutelu võrgutariifide raamistiku üle;
- 14. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES parandama kooskõla kümneaastaste võrgu arengukavade, merevõrkude arengukavade ning riiklike ja piirkondlike võrgu arengukavade vahel ning kooskõla ja vastastikust täiendavust riiklike energia- ja kliimakavadega;
 - 15. KUTSUB komisjoni ÜLES hindama ja tuvastama lünki ning töötama vajaduse korral välja meetmed, et parandada ELi tasandi juhtimisraamistikku piiriülese taristu kavandamiseks, valikuks ja rakendamiseks, eelkõige kümneaastase võrgu arengukava raames ja võttes arvesse ACERi arvamusi;
 - 16. KUTSUB ENTSO-Ed ÜLES kasutama saadud kogemusi ja sidusrühmade tagasisidet aruannete koostamisel ja kümneaastase võrgu arengukava tulevastes versioonides ning KUTSUB Euroopa Komisjoni ÜLES kaaluma ettepanekut teha tulevased võrgu arengukavad pikema ajavahemiku jaoks;

17. KUTSUB liikmesriike ÜLES:

- a) tagama loodust kaasava kavandamise, et ühendada võrgu arendamise kiirendamine ja tootmine, salvestamine, paindlikkus ja nõudluse suurenemine keskkonna ja elurikkuse kaitsega;
- b) tagama inimkeskse lähenemisviisi energiasüsteemi ümberkujundamisele, kaasates kodanikke, kodanike energiakogukondi ja taastuenergiakogukondi tihedalt energiataristu arendamisse ning võrguühendust ja võrgule juurdepääsu võimsust käsitlevate menetluste läbivaatamisse, et tagada võrdsed tingimused teiste turuosalistega;
- c) julgustama ja toetama põhivõrguettevõtjaid ja jaotusvõrguettevõtjaid nende koostöö tugevdamisel ja uute võrguprojektide, sealhulgas arukate võrkude väljatöötamisel, alati kui neid vajatakse, ning olemasolevate võrkude tugevdamisel, hooldamisel, digitaliseerimisel ja ajakohastamisel ning paindlikkuse kasutamisel, võttes samal ajal arvesse vajadust tegeleda probleemidega, mis on seotud üleminekuga tsentraliseeritud energiatootmiselt hajutatud ja vahelduvale energiatootmisele;
- d) lähtuma jätkuvalt avatud ja integreeritud piiriülesest energiakaubandusest ja vastastikusest sõltuvusest, võimaldades seeläbi transidivooge liikmesriikide ja partnerite vahel ning hästi toimivat elektrienergia siseturgu, mida on võimalik saavutada muu hulgas energia vaba liikumise tagamisega liikmesriikides ja nende vahel;

18. KUTSUB põhivõrguettevõtjaid ja jaotusvõrguettevõtjaid ÜLES tegelema võrgu ülekoormusega nii liikmesriikides ülekande- ja jaotustasandil kui ka kogu ELis;

II. Energiajulgeolek ja energiataristu vastupidavus

19. TUNNISTAB tugeva, ühendatud, sõltumatu, usaldusväärse ja turvalise Euroopa energiasüsteemi tähtsust, mis aitab kaasa Euroopa avatud strateegilisele autonoomiale ja konkurentsivõimele;
20. VÄLJENDAB heameelt, et edukalt on lõpule viidud energiasektori elutähtsa taristu stressitest, mis põhineb ühistel põhimõtetel, mis on sätestatud nõukogu 2022. aasta detsembri soovitusel, mis käsitleb kogu liitu hõlmavat koordineeritud lähenemisviisi elutähtsa taristu vastupidavuse tugevdamiseks²¹
21. RÕHUTAB, et Euroopa energiasüsteemi tuleb kaitsta uute ohtude eest, millega Euroopa on silmitsi seisnud alates 2022. aastast. See on toonud kaasa uue arusaama Euroopa energiasüsteemi turvalisusest ja vastupidavusest ning vajadusest kooskõlastatud energiajulgeolekumeetmete järele;
22. RÕHUTAB vajadust rakendada sidusalt ja tõhusalt ELi õigusakte, mis käsitlevad julgeolekuküsimusi, sealhulgas küberturvalisuse riske;
23. RÕHUTAB, et süsteemi stabiilsus on süsteemi ohutu ja turvalise toimimise tagamiseks keskse tähtsusega, ning KUTSUB võrguoperaatoreid, riikide reguleerivaid asutusi või liikmesriike ÜLES võtma vajalikke meetmeid kooskõlas siseturu eeskirjadega;

²¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023H0120\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023H0120(01))

24. KUTSUB komisjoni ÜLES abistama liikmesriike ja vajaduse korral energiaühenduse lepinguosalisi elektrivarustuskindluse parandamisel, võttes arvesse energiataristu füüsilist ja küberjulgeolekut, ning viima pikemas perspektiivis läbi ELi elektrivarustuskindluse struktuuri sihipärase läbivaatamise, keskendudes ohuvalmidusele, võttes arvesse Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, kliimariske ja mitmesuguseid väikese tõenäosusega suure mõjuga stsenaariume, samuti hiljutisi arenguid ja energiakriisist saadud õppetunde; TUNNISTAB konkreetseid julgeolekuriske ELi välispiiridel asuvates liikmesriikides, kelle naaberriigid kujutavad otsest ohtu Euroopa julgeolekule;
25. KUTSUB liikmesriike ÜLES tugevdama koostööd avaliku sektori asutuste ja taristuüksuste vahel riiklikul, piirkondlikul, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil, et kaitsta taristut ja tugevdada selle vastupidavust, muu hulgas hübriidohtude suhtes, sealhulgas avamerel ja vee all;
26. KUTSUB komisjoni ÜLES aitama liikmesriike energiataristu arendamisel kohaldada sisseprojekteeritud turbe põhimõtet, sealhulgas arukate arvestisüsteemide ja andmesidetaristu osas;
27. KUTSUB komisjoni, liikmesriike ja asjaomaseid partnereid ÜLES veelgi parandama asjakohast teabevahetust elutähtsat energiataristut ja väärtusahelaid ähvardavate ohtude ja kahjustava mõju kohta, sealhulgas omandisuhete osas;
28. KUTSUB komisjoni ja Euroopa Keskkonnaametit üles viima korrapäraselt läbi Euroopa kliimarisikade hindamisi;

- III. Elektrivõrgutaristu investeerimispuudujäägi kõrvaldamine
29. TUNNISTAB, et elektrivõrkudes on nii ülekande- kui ka jaotustasandil enneolematu investeerimisvajadus, et tagada omavahel tihedalt ühendatud, integreeritud ja sünkroniseeritud Euroopa elektrisüsteem, mis võimaldab saavutada ELi dekarboniseerimise, konkurentsivõime ja varustuskindluse eesmärgid;
30. VÕTAB TEADMISEKS Enrico Letta siseturgu käsitleva aruande järeldused ja RÕHUTAB ühendatud energiaturu rolli tõhusa energia- ja kliimapolitiika edendamisel ning KUTSUB komisjoni ÜLES kaaluma aruande soovitusi energiataristu kohta;
31. KUTSUB komisjoni ÜLES töötama välja täiendavaid suuniseid liikmesriikidele, põhivõrguettevõtjatele ja jaotusvõrguettevõtjatele, et kasutada parimal viisil ära olemasolevaid ELi vahendeid elektri ülekande- ja jaotusvõrkude ning hübriidprojektide jaoks, muutes samal ajal Euroopa ühendamise rahastu vahendite eraldamise protsessi kättesaadavamaks ja sujuvamaks;
32. KUTSUB komisjoni üles esitama teavet elektrivõrkudega seotud tegelike investeerimisvajaduste kohta võrreldes neile juba eraldatud vahenditega, ning otsima võimalusi suurendada elektrivõrgutaristusse tehtavaid üldinvesteeringuid;

33. RÕHUTAB vajadust tugeva Euroopa ühendamise rahastu järele, et asjakohaselt reageerida suuremale vajadusele investeerida maismaal ja merel asuvate võrkude arendusprojektidesse ja neid toetada;
34. KUTSUB Euroopa Investeerimispanka ÜLES veelgi tugevdama rahastamise ja riskide vähendamise algatusi ja vahendeid, et toetada elektrivõrgu täiendavat laiendamist ja ajakohastamist;
35. MÄRGIB, et avamereenergia tootmise kulutõhusaks arendamiseks, mis maksimeerib üldist kasu Euroopa tasandil, on mõnes merepiirkonnas üha olulisem teha tööd, et liikuda radiaalühendustest edasi eri liikmesriikidega ühendatud hübriidvõrgu suunas; MÄRGIB, et avamerel asuva taristu arendamisel väljaspool radiaalühendusi tekib erinevaid uusi väljakutseid koordineerimisel ja kulude või riskide jagamisel asjaosaliste vahel; KUTSUB komisjoni üles hindama neid väljakutseid, allesjäänud puudujääke ja seda, kas lisaks asjaomaste sätete rakendamisele oleks vaja esitada sellega seoses täiendavaid õiglasid ja proportsionaalseid ettepanekuid;

36. JÄÄB OOTAMA tulemusi, mis on saadud komisjoni suunistest avamerel ja maismaal asuvate võrkude projektide, sealhulgas hübriidprojektide ühiste investeerimisraamistike kohta;
37. KUTSUB komisjoni ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikku (ENTSO-E) ÜLES tagama, et võrkude arendusprojektide tasuvusanalüüside suunistesse lisatakse ka mittemajanduslikud elemendid, nagu riiklik ja piirkondlik varustuskindlus, ülekande ja süsteemi piisavus, koormuste ümberjaotamine, paindlikkus ning kasvuhoonegaaside ja keskkonnamõju vähendamine;
38. KUTSUB komisjoni ÜLES toetama liikmesriike avamere pakkumispriirkondi käsitleva tervikliku Euroopa lähenemisviisi väljatöötamisel, andes liikmesriikidele kehtiva õigusraamistiku raames suuniseid, ilma et see piiraks liikmesriikide pädevust ja konsulteerides sidusrühmadega;
39. RÕHUTAB kulutõhususe ja õiglase ülemineku tähtsust, et täiendavad investeeringud elektrivõrgutaristusse väldiksid ebaproportsionaalset mõju lõpptarbijatele või maksumaksjatele;

IV. Elektritaristu arendamise ulatus ja kiirus

40. RÕHUTAB, et elektritaristu laiendamiseks ja kiiremaks arendamiseks on äärmiselt oluline võrkude loamenetluste kiirendamine, võttes enne protsessi ja kogu protsessi vältel alati arvesse mõju keskkonnale ja kodanikele viisil, mis tagab tasakaalu eri elementide vahel;
41. ON MURES praeguste taristuprojektide teostamise venimise pärast ning INNUSTAB liikmesriike TUNGIVALT tegema kooskõlastatud jõupingutusi selle protsessi kiirendamiseks;
42. RÕHUTAB, et tootmisvõimsuse piiratus ja teenuseosutajate vähesus on probleem, mis toob kaasa võrguprojektide suuremad kulud ja pikemad teostusajad, ning RÕHUTAB vajadust ambitsioonikate meetmete järele, mille eesmärk on arendada võrkude jaoks välja tugev Euroopa väärtusahel, aidates kaasa ELi konkurentsivõimele ja strateegilisele autonoomiale, säilitades samal ajal avatud majanduse;
43. KUTSUB komisjoni ÜLES uurima võimalusi, kuidas hõlbustada võrgukomponentide hangete piirkondlikku või kogu ELi hõlmavat nähtavust, et saata kohalikule tööstusele õigeid signaale tootmisvõimsuse suurendamiseks; anda koostöös asjaomaste osalejatega soovitusi ühtlustatud funktsionaalsete tehniliste kirjelduste ja standardite rolli kohta hankemenetluste kiirendamisel ja hõlbustamisel; ning hinnata sellega seoses võimalust kohandada ELi riigihanke-eeskirju;

44. RÕHUTAB, et standardimisega saab kiirendada võrgutaristu arendamist, vähendada kulusid ja hõlbustada investeringuid, ning et Euroopa standardiorganisatsioonide ja eelkõige Euroopa standardimise kõrgetasemelise foorumi töö on tähtis, ning KUTSUB ÜLES kiirendama käimasolevat tööd seoses elektritaristu standarditega, võttes sellega seoses arvesse innovatsiooni rolli;
45. RÕHUTAB, et keskpikas ja pikas perspektiivis on vaja arukat standardimist, et kiirendada tootmisprotsesse, minimeerida tarneahela häireid ja suurendada nende tõhusust, tagades samal ajal võrgukomponentide kättesaadavuse Euroopas; ning INNUSTAB Euroopa standardimise kõrgetasemelist foorumit esitama soovitusi ja standardimisprioriteete;
46. RÕHUTAB, et lühiajalises perspektiivis on vaja ühiseid tavaid nii liikmesriikide vahel kui ka nende sees, et muuta menetlused – sealhulgas lubade ja hangete puhul – kõigis tööstusharudes omavahel ühilduvamaks ja koostalitlusvõimelisemaks;
47. RÕHUTAB tootvate tarbijate osalemist ELi elektriturul ning KUTSUB komisjoni ÜLES hindama koostalitlusvõime vajadusi ja võimalust arukate seadmete standardimiseks kodumajapidamiste tasandil;
48. KUTSUB ENTSO-Ed ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksust ÜLES tõhustama koostööd tehnoloogia pakkujatega, et töötada 2024. aasta lõpuks Euroopa standardiorganisatsioonide vahelise töörühma kokkuleppe raames välja ühised tehnoloogiaspetsifikatsioonid, et parandada nõutavate ja kavandatavate uute võrguprojektide nähtavust ning levitada ELi tasandil parimaid tavaid seoses loamenetlustega;

49. KUTSUB ENTSO-Ed ja ELi jaotusvõrguettevõtjate üksust ÜLES hindama funktsionaalsete hankekavade lisaväärtust ja andma selle hinnangu põhjal nende liikmetele mittesiduvaid suuniseid;
50. RÕHUTAB kohaliku kasu loomise tähtsust, et suurendada üldsuse heakskiitu elektrivõrkudele, näiteks ökodisaini kasutamise kaudu; KUTSUB sellega seoses liikmesriike ÜLES nõuetekohaselt rakendama taastuvenergiakogukondi ja kodanike energiakogukondi käsitlevaid sätteid ning ühinema sidusrühmade vahelise kaasamispaktiga (Pact for Engagement) ja seda rakendama, et tagada varajane ja korrapärane teavitamine võrguarendusprojektide kohta ja üldsuse osalemine võrguarendusprojektides ning kohalike üksuste ja territooriumide kaasamine;
51. KUTSUB ÜLES kiirendama loamenetlusi, lihtsustama pakkumismenetlusi ja hankemenetlusi, suurendama haldussuutlikkust ja digitaliseerima asjaomaseid protsesse;
52. KUTSUB komisjoni ÜLES hindama ja määrama kindlaks meetmed, et kiirendada asjakohaseid elektrivõrgutaristu loamenetlusi, pöörates tähelepanu energia-, loodus- ja keskkonnaraamistiku sidususele;
53. RÕHUTAB piisavate oskustega tööjõu kättesaadavuse tähtsust;
54. INNUSTAB haldusasutusi tegema keskkonnamõju hindamise andmed kättesaadavaks, et loamenetlusi kiirendada ja hõlbustada.
